

Miten työkyvyn alentumasta huolimatta jatketaan töissä?

– Käytännön esimerkkejä ammatillisesta kuntoutuksesta

Työeläkekoulu Turku 26.3.2026

Hanna Elonheimo
Ylilääkäri, Veritas Eläkevakuutus

Työeläkekuntoutuksen myöntämisen edellytykset ja työkyvyn uhan arviointi

Työeläkekuntoutus

- Työeläkekuntoutus on työikäisten yksilöllistä ja ammatillista kuntoutusta.
- Kuntoutuksen tarkoituksena on, että **työntekijä tai yrittäjä pystyisi sairaudestaan, viastaan tai vammastaan huolimatta jatkamaan työelämässä.**
- **Tavoitteena on työkyvyttömyyden ehkäiseminen ja eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen.**
- **Työeläkekuntoutus on ensisijainen työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden.**
- Ammatillinen kuntoutus on lakisääteinen työeläke-etuus.
- Kuntoutuksen hakijalla on valitusoikeus kaikkiin työeläkekuntoutusta koskeviin päätöksiin.
- Työeläkekuntoutuksesta vastaavat työeläkevakuuttajat eli työeläkeyhtiöt ja työeläkelaitokset.

Työeläkekuntoutuksen edellytykset

Työntekijällä tai yrittäjällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada kuntoutusta, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- **asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma, joka aiheuttaa työkyvyttömyyden uhan ja riskin joutua lähivuosina työkyvyttömyyseläkkeelle (ns. todennäköinen työkyvyttömyyden uhka)**
- ansiorajavaatimus täyttyy
- työansio/lapsenhoitoaikavaatimus edeltävän 36 kuukauden aikana täyttyy
- **kuntoutus on tarkoituksenmukaista**

Työeläkekuntoutuksen myöntökriteerit

Sairaus

Sairaus tai vamma aiheuttaa **todennäköisen uhkan tulla työkyvyttömäksi** lähivuosien aikana.

Tarkoituksenmukaisuus

Kuntoutus mahdollistaa työelämässä jatkamisen.

Ansiot ja ikä

Viiden viime vuoden työansiot ovat vähintään **43 028,38 €** (vuoden 2026 tasossa) sekä

Edeltävien 36 kuukauden aikana on ansioita.

Ikä alle alimman vanhuuseläkeiän.

Työeläkekuntoutuja

Ei kuulu tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiön kuntoutuksen piiriin.

Ammatti

Ammattipätevyys hankittu työn tai koulutuksen kautta.

Mitä otetaan huomioon uhkan arvioinnissa

- Erityisesti **sairaus** ja sen ennuste vaikuttaa harkintaan
- Mitä **pitempään** työntekijä on työskennellyt samassa ammatissa, **mitä iäkkäämpi** hän on ja mitä **suppeampi ammattitaito** ja -koulutus hänellä on, sitä enemmän työkyvyttömyyden uhkan arvioinnissa painaa hakijan kykenemättömyys jatkaa nykyisessä työssään (ammattillinen työkyvyn arvio)
- Sen sijaan **nuoremmilla** ja **niillä, joilla jo on koulutusta tai kokemusta** myös muuhun työhön, työkyvyttömyyden uhkaa arvioidaan myös muuhun työhön, jonka suorittamista heiltä on kohtuullista edellyttää (yleinen työkyvyn arvio).

Kuntoutus-
oikeuden
arviointi sisältää
paljon harkintaa

Työeläkekuntoutuksen arviointi:

Työkyvyttömyyden uhka, 4 porrasta:

- **Erittäin todennäköinen**
- **Todennäköinen**
- Mahdollinen
- Epätodennäköinen

Milloin on otollinen ajankohta?

Ei liian
varhain,
mutta ei liian
myöhäänkään

- Sairaus on riittävän vaikea, jotta kuntoutuskriteerit täyttyvät
- Kuntoutuja on riittävän terve osallistuakseen kuntoutukseen
- Iän karttuessa saattaa valmius siirtyä uuteen työhön heikentyä
- Pitkä tauko ansiotyöstä etäännyttää työelämästä
- Tarvitaan: muutosvalmiutta, motivaatiota ja sitoutumista

Mitä jos kuntoutusoikeus hylätään?

Vaihtoehtoiset reitit palata omaan työhön:

- Paluu työhön työpaikan omin keinoin ilman ammatillisen kuntoutuksen toimia
  - Työpaikan työn muokkauskeinot ja muu tuki
- Osasairauspäiväraha
- Työterveyshuoltolain mukainen työkokeilu (Kela)

Kelan ammatillinen kuntoutus

Omaehtoinen työpaikan vaihto tai opiskelu

Työllisyyspalvelut

- Työllistymistä ja työnhakua tukevat palvelut

Päätöksestä voi valittaa.

Hakija saa päätöksen yhteydessä ohjeet, miten valitus tehdään.

Jo hakuvaiheessa kannattaa sopia, kenelle työntekijä ilmoittaa saatuaan päätöksen.

Ensisijaiset työeläkekuntoutuksen vaihtoehtoja:

- **Työpaikkakuntoutus/työkokeilu**
  - Työkokeilu on ensisijainen työeläkekuntoutuksen keino.
  - Työpaikkakuntoutus voi olla muutaman kuukauden työkokeilua joko entiseen tai uuteen työhön.
  - Tarvittaessa työkokeilu voi jatkua työhön valmennuksena.
  - Työhönvalmennus on työkokeilua pidempiaikaista perehdyttämistä uuteen työhön.
- **Koulutus**
  - Koulutus voi olla lyhytaikaista kurssimuotoista lisäkoulutusta tai pidempikestoista uudelleen koulutusta uuteen työhön (ammattillinen uudelleen koulutus).
  - Perus- ja pohjakoulutuksen tukeminen ei kuulu pääsääntöisesti kuulu työeläkekuntoutukseen.

Työeläkekuntoutuksen eteneminen

Aina ensin selvitetään työntekijän mahdollisuudet palata omaan työhön tai siirtyä oman työnantajan muuhun sopivaan työhön.

Kuntoutujalla on työeläkelaitoksessa oma kuntoutuksen yhteyshenkilö, kuntoutusasiantuntija.

Jos omalle työnantajalle ei voi palata, usein tehdään toimeksianto työuravalmentajalle. Valmennus on kuntoutujalle maksutonta.

Työuravalmentaja tapaa kuntoutujaa tavoitteena tehdä suunnitelma työhön paluun mahdollistamiseksi.

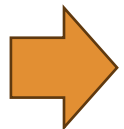
Aktiivisten kuntoutustoimien aikana työeläkelaitos maksaa kuntoutujalle kuntoutusrahaa, suuruudeltaan työkyvyttömyyseläke + 33 %.

Tapausesimerkit työeläkuntoutus: Paluu työelämään

Kuntoutustuelta takaisin työelämään, tapaus

1

- 43-vuotias kuntoutuja
- Ammatilliselta koulutukseltaan keittiömestari, toiminut myös myyntityössä.
- Työskennellyt keittiömestarina 4 vuoden ajan ennen kuntoutustukijakson alkamista.
- Sairautena toistuva masennus. Psyykkisesti kuormittavia asioita lapsuudesta alkaen. Masennus vaikeutunut, kun työsuhde päättynyt irtisanomiseen.

Kuntoutustuella yhtäjaksoisesti 3 v 9 kk ennen ammatillisen kuntoutuksen alkamista.

Kuntoutustuelta takaisin työelämään, tapaus

1

- Psykiatrinen hoito ja lääkinnällinen kuntoutus toteutuivat aktiivisena kuntoutustukijakson aikana.
- Masennus vaikeimmillaan selkeästi vaikea-asteinen, hoidolle saatiin kuitenkin vähitellen vastetta ja kuntoutustukea jatkettiin hoitavan tahon esittämän suunnitelman mukaisesti jaksoissa hoidon tehoa ja toipumista seuraten.
- Ammatillisen kuntoutuksen ennakkopäätös annettiin työeläkeyhtiöstä kuntoutustuen jatkuttua 3 vuotta, toipumisen edettyä suotuisasti ja ammatillisen kuntoutuksen suunnittelu käynnistettiin.

Kuntoutustuelta takaisin työelämään, tapaus

1

- Työkokeilu toteutui 6 kk:n ajalla alan työtehtävissä, uudessa yrityksessä. Työkokeilu aloitettiin reilusti lyhennetyllä työajalla (15 h/vko) ja täyteen työaikaan päästiin vasta viimeisen 3 kuukauden aikana.
  - Kuntoutustukeen ei arvioitu olevan oikeutta psyykkisen voinnin ja työkyvyn kohennuttua enää 3 kk:n jälkeen ja loppu 3 kk työkokeilusta tuettiin kuntoutusrahalla.
- Henkilö työllistyi toiseen yritykseen tuotekehityskehittäjästä työntekijäksi. Työsuhde jatkuu edelleen.

Kuntoutustuelta takaisin työelämään, tapaus

2

- 47-vuotias kuntoutuja
- Koulutuksena restonomin koulutus ja aiemmin suorittanut myös lähihoitajan ja sairaanhoitajan tutkinnot.
- Työskennellyt viimeksi asiakaspalvelijana ja aiemmin mm. keittiötyössä, projektityöntekijänä ja vahtimestarina, myös hoitoalan töitä tehnyt
- Sairautena toistuva masennus. Aiemmat masennusjaksot lievempiasteisia eivätkä selkeästi työkykyyn vaikuttaneita. Nyt vaikea-asteinen masennus kuntoutustuen perusteena.

Kuntoutustuella yhteensä 10 kk:n ajan.
Aktiivinen hoito ja lääkinnällinen kuntoutus toteutui.

Kuntoutustuelta takaisin työelämään, tapaus

2

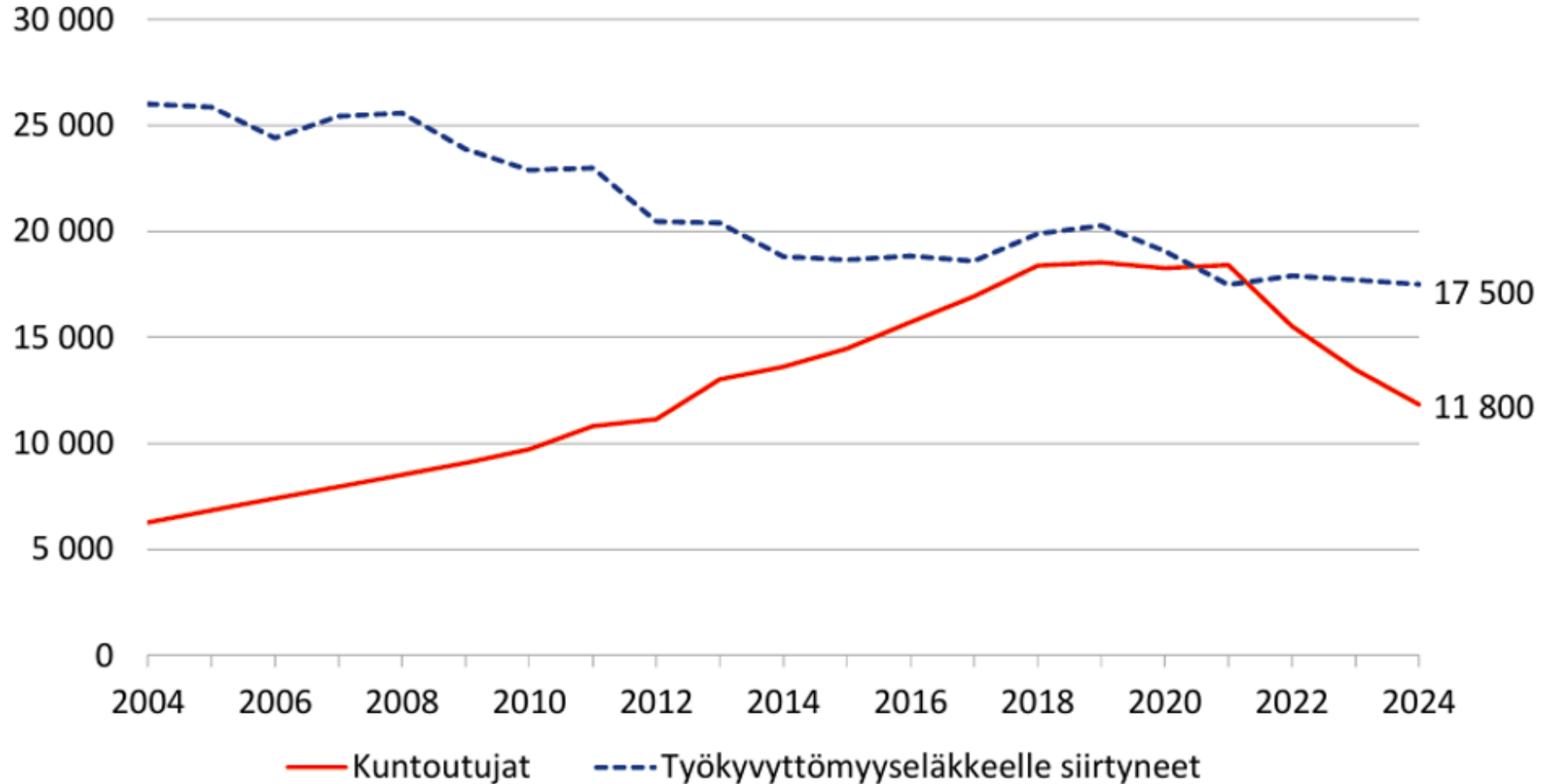
- Asiakas sai kuntoutussuunnitelman tekemiseen työvalmentajan tukea ja ensisijaiseksi suunnitelmaksi valikoitui työuran jatko matkailualan kehittämis-tehtävissä.
- Työkokeilupaikka löytyi ja työtehtävät pitivät sisällään sisällöntuotantoa (blogit, somejulkaisut), tapahtumien suunnittelua ja toteutusta, paikallisten yritysten matkailupalveluiden markkinoinnin tukemista sekä hallinnollisia ja koordinaatiotehtäviä.
- Työkokeilu sujui hyvin, mutta lopulta työllistyminen ei kuitenkaan toteutunut.
- Työeläkeyhtiöstä annettiin lupa vielä toisen työkokeilupaikan etsintään.

Uuden työkokeilupaikan haku ei ollut vielä tuottanut tulosta, kun prosessin aikana asiakas kertoi työllistyneensä hoitoalan tehtäviin.

Tilastot viimeaikojen määrien ja tulosten kehityksestä työeläkekuntoutuksessa

Työeläkekuntoutujat ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet vuosina 2004-2024

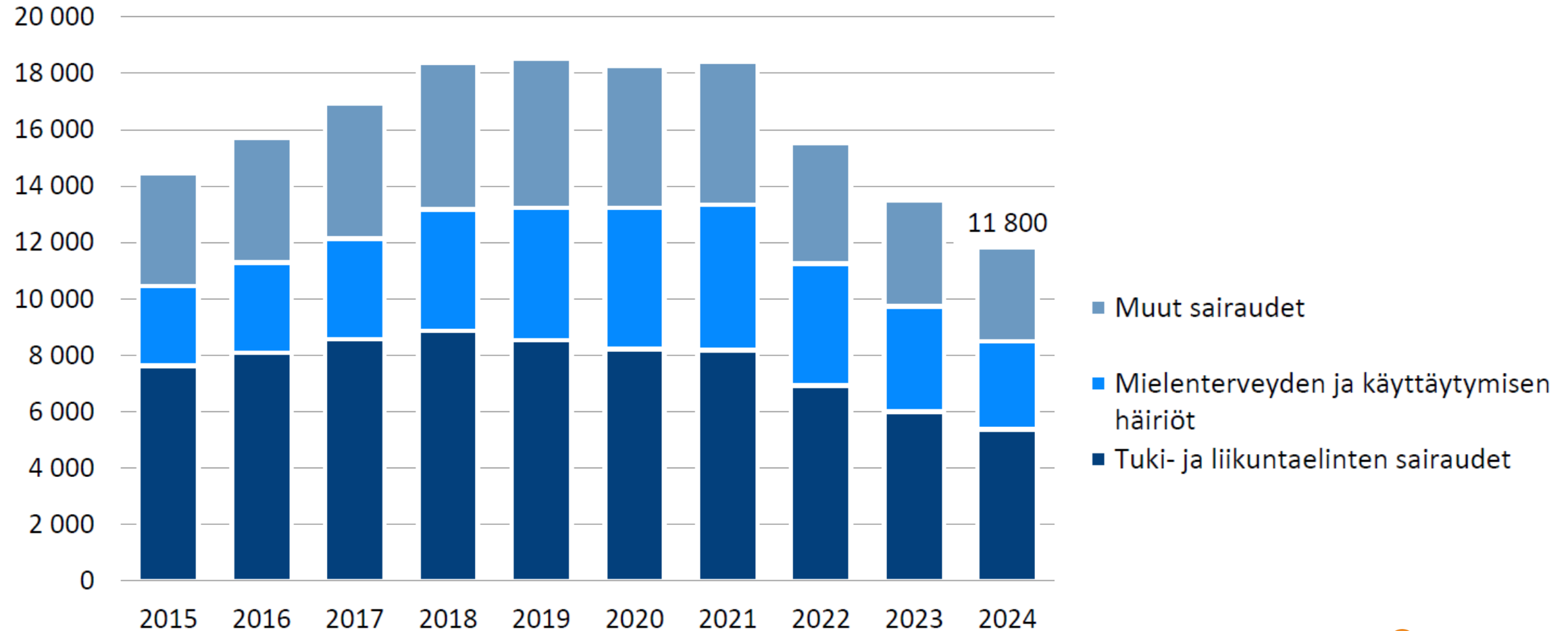
Sisältää työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Työeläkekuntoutajat sairauspääryhmän mukaan vuosina 2015–2024

Kuntoutujat

lkm

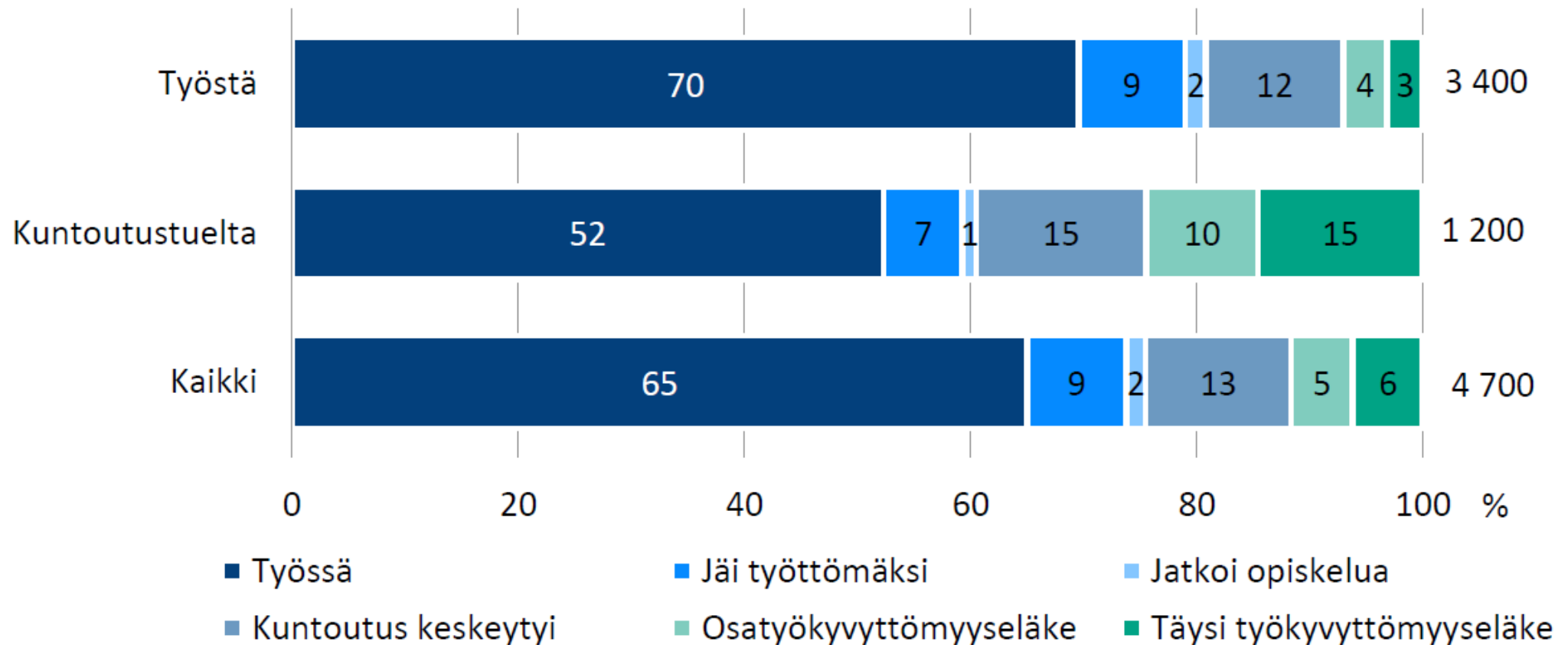

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Tyypillinen kuntoutuja vuonna 2024

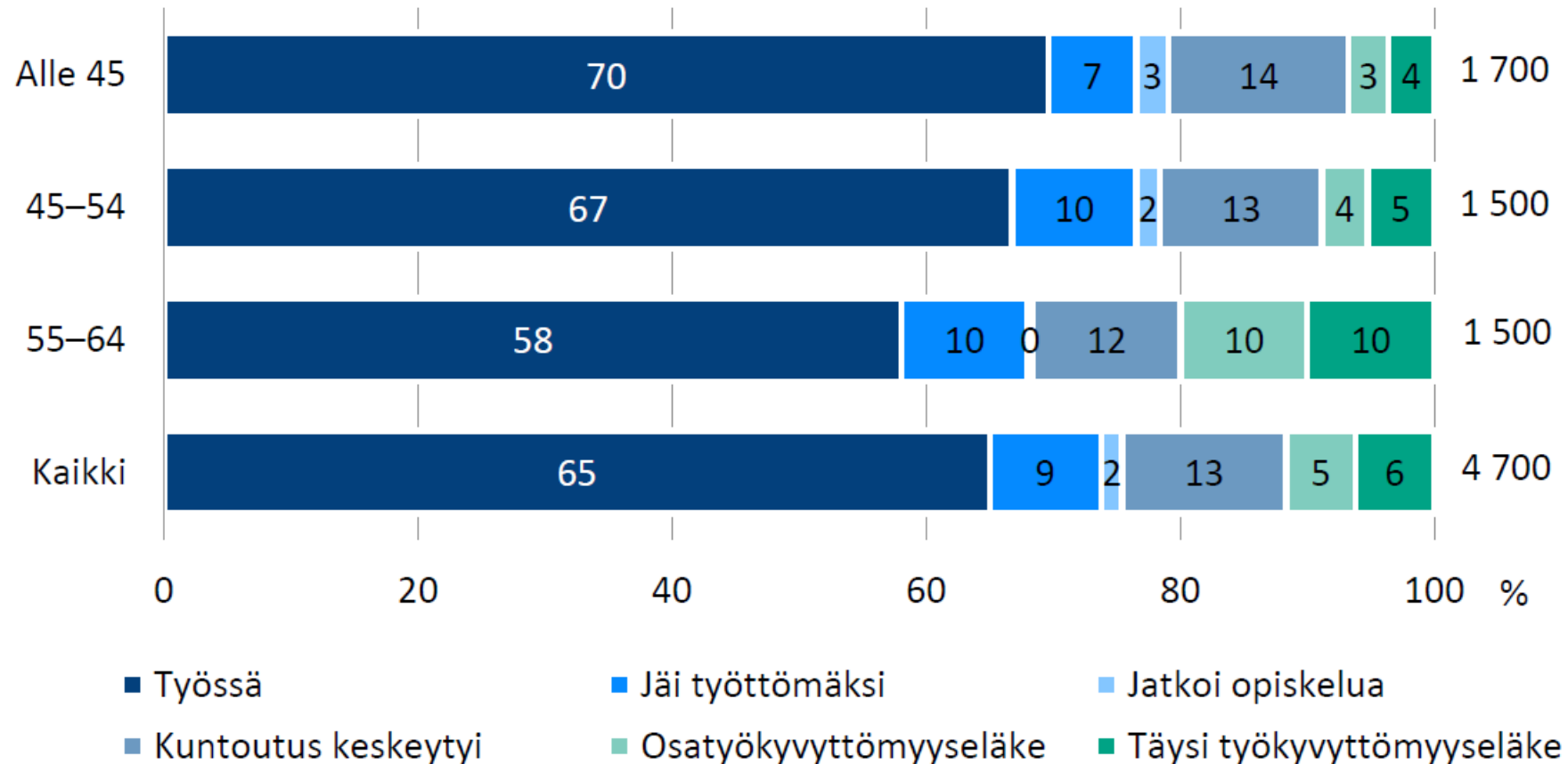
Vuonna 2024 kuntoutuksen päättäneet kuntoutujan taustan mukaan

Ei sisällä henkilöitä, joille tehtiin vain selvitys.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Vuonna 2024 kuntoutuksen päättäneet iän mukaan

Ei sisällä henkilöitä, joille tehtiin vain selvitys.

Lähde: Eläketurvakeskus, 20.5.2025

Kiitos!